

Praha 17. 8. 2009

42

Činnost patologie a soudního lékařství v roce 2008

Activity of pathologic anatomy and forensic medicine in 2008

Souhrn

Podkladem pro zpracování dat o činnosti patologie a soudního lékařství je pravidelné roční statistické zjišťování výkazem o činnosti zdravotnických zařízení A (MZ) 1-01, které vyplňuje každé ambulantní oddělení (pracoviště) uvedených oborů ve všech zdravotnických zařízeních bez ohledu na jejich zřizovatele. Zpravodajskou povinnost splnila téměř všechna zdravotnická zařízení.

V roce 2008 bylo zaregistrováno celkem 150 oddělení a pracovišť patologie a soudního lékařství a činnost na nich zajišťovalo 1 392,29 odborných zdravotnických pracovníků (přepočtené počty včetně smluvních pracovníků). Během roku bylo provedeno 32 880 pitev a pitváno bylo 30 % z celkového počtu zemřelých osob.

Summary

The source of data on activity in branches of pathologic anatomy and forensic medicine are regular statistical acquisitions of reports on activity of health establishments A (MZ) 1-01 completed and returned by every out-patient department (unit) in these branches in all health establishments without regard to type of founder. The reporting duty was fulfilled by almost all establishments.

In 2008 there were 150 registered departments (units) in the branches of pathologic anatomy and forensic medicine and their activity was performed by 1 392,29 professional health workers (FTE, incl. contractual workers). In 2008 they performed 32 880 autopsies, so 30 % of all deceased persons was performed an autopsy.

Pitvy

K 31. 12. 2008 bylo zaregistrováno celkem 132 oddělení patologie (výkaz neodevzdala 2 oddělení) a 18 oddělení a pracovišť soudního lékařství. Činnost na nich zajišťovalo 422,02 lékařů (průměrný roční přepočtený počet včetně smluvních pracovníků), 744,90 zdravotních laborantů a 225,37 pitevních laborantů (preparátorů) a sanitářů.

V roce 2008 bylo provedeno 32 880 pitev, z toho bylo 41 % uskutečněno na pracovištích soudního lékařství. Počet pitev celkem se od roku 2001 příliš neměnil a vztaheno k tomuto roku se pohyboval v rozmezí +/- 3 %. Změnilo se ale zastoupení dvou výše zmíněných oborů na celkovém počtu pitev, kdy počet pitev na patologii klesá a stoupá počet pitvaných osob na odděleních soudního lékařství. Oproti roku 2007 klesl počet pitev na patologii téměř o 4 %, zatímco na soudním lékařství stoupl o 0,5 %.

Na jednoho lékaře patologie připadlo v roce 2008 v průměru 54 pitev. Vzhledem k tomu, že počet pitev nepatrně klesl a počet lékařů patologie se v posledních letech významně neměnil, klesl tento ukazatel oproti minulému roku o 2 pitvy na lékaře.

Přestože v oboru soudního lékařství vznikla v roce 2005 dvě nová zařízení v Libereckém kraji, v roce 2006 jedno ve Středočeském kraji a v roce 2007 přibylo jedno oddělení v Hl. m. Praze, počet lékařů na odděleních a pracovištích zůstával téměř stejný. Vzhledem k tomu a s ohledem na nárůst pitev je potom zřejmé, že počet pitev na lékaře soudního lékařství neustále rostl. Oproti roku 2007 vzrostl o téměř 4 % (na 214 pitev), oproti roku 2006 dokonce o 11 %.

Z celkového počtu pitev na odděleních soudního lékařství bylo 64 % u osob, které zemřely náhlou smrtí a 34 % u osob zemřelých násilnou smrtí. Počty pitvaných osob zemřelých tímto způsobem jsou zhruba stejné jako loni. Téměř 31 % pitvaných zemřelých násilnou smrtí tvořily sebevraždy a tento podíl se v posledních dvou letech nezměnil. Pitvy osob zemřelých na předávkování nebo v souvislosti s požitím alkoholu a/nebo omamných a psychotropních látek tvořily necelých 8 % z celkového počtu pitev a tento ukazatel oproti roku 2007 nepatrně vzrostl.

V roce 2008 bylo pitváno na odděleních patologie a soudního lékařství 30 % z celkového počtu zemřelých osob. Nejvyšší „propitvanost“ byla v Jihomoravském a Olomouckém kraji, a to 43 % pitvaných osob z počtu zemřelých, nejnižší byla v kraji Vysočina a Zlínském (cca 18 %), kde nebylo žádné oddělení soudního lékařství. Vzhledem k tomu, že bylo ve Středočeském kraji provedeno malé množství pitev a dá se přepokládat, že byla většina zemřelých pitvána v Hlavním městě Praze, byla „propitvanost“ vypočítána a zobrazena pro oba kraje dohromady. Ve většině krajů se tento ukazatel v posledních letech příliš neměnil s výjimkou Jihočeského kraje, kde „propitvanost“ proti roku 2007 klesla o 14 %. Dále je nutné upozornit, že počty osob zemřelých jsou sledovány podle trvalého bydliště zemřelého, zatímco počet pitev je sledován podle sídla zdravotnického zařízení.

Toxikologie

Na pracovištích soudního lékařství bylo v roce 2008 pozitivně testováno 36 074 živých osob a 5 939 osob mrtvých. Proti roku 2007 je počet pozitivně vyšetřených živých osob zhruba stejný. Počet pozitivně vyšetřených mrtvých osob poklesl o 16 % a je zhruba na úrovni roku 2006. Je ovšem nutno poznamenat, že každá osoba je započítána tolikrát, kolikrát byla pozitivně testována, tzn. pokud byla nějaká osoba pozitivně testována například na etanol a současně na benzodiazepiny, je zde započítána dvakrát. Tento způsob vykazování je ale každý rok stejný, tudíž čísla jsou porovnatelná.

Pokud jde o věkové složení pozitivně testovaných osob, bylo u živých osob 58 % osob ve věku 20–39 let, 13 % osob do 20 let a více než 29 % osob nad 40 let. U mrtvých osob tvořily největší podíl osoby nad 40 let (70 %). Nejčastěji prokázanou cizorodou látkou, jak u osob živých, tak i mrtvých a ve většině věkových kategoriích, byl etanol, a to u 54 % osob. Druhou nejčastěji užívanou cizorodou látkou u mužů byla sympatomimetika a ostatní organické těkavé látky (obě zhruba 21 % z živých i mrtvých mužů). U žen živých i mrtvých byly druhou nejčastěji prokázanou cizorodou látkou jiné účinné látky léčiv (32 %) následovanou benzodiazepiny (22 %).

V roce 2008 bylo pozitivně vyšetřeno 9 120 osob (živých i mrtvých) na omamné a psychotropní látky. To je nárůst 3 % oproti roku 2007. Pro vykazování těchto osob platí stejná metodika, jaká byla popsána v prvním odstavci oddílu toxikologie. Téměř 82 % vyšetření na OPL bylo na benzodiazepiny, sympatomimetika a kanabinoidy.

Vypracoval: MUDr. Tomáš Srb

Počet pitev provedených na pracovištích patologie a soudního lékařství

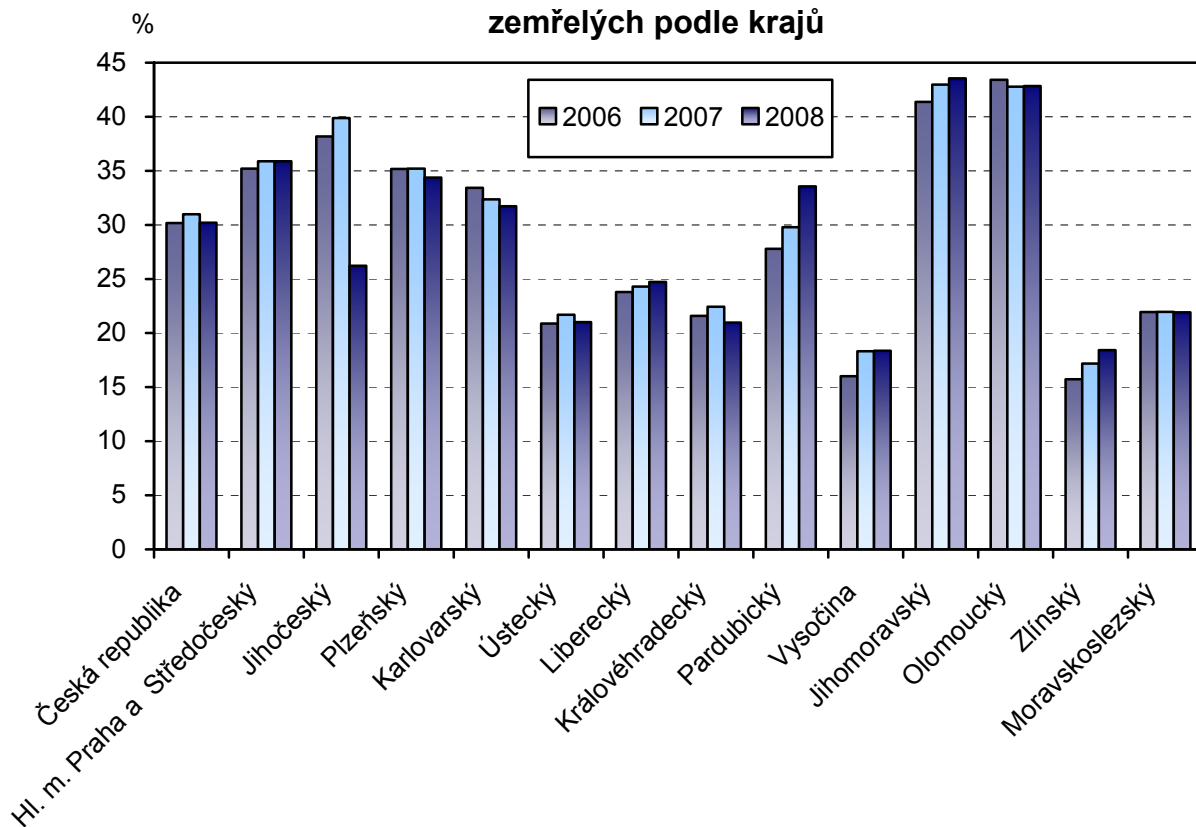
Počet pitev			Na patologii	Na soudním lékařství	Celkem	
Celkem			2006	19 881	12 790	32 671
			2007	20 093	13 517	33 610
			2008	19 307	13 573	32 880
v tom	osoby ve věku	0–6 dní	2006	143	15	158
			2007	138	9	147
			2008	134	8	142
		7 dní–1 rok	2006	150	51	201
			2007	153	53	206
			2008	171	38	209
		1 rok–17 let	2006	102	175	277
			2007	84	142	226
			2008	99	149	248
		18 let a více	2006	18 333	12 538	30 871
			2007	18 534	13 303	31 837
			2008	17 720	13 365	31 085
	mrtvě narození	2006	265	11	276	
		2007	306	10	316	
		2008	258	13	271	
pitvané potraty	2006	888	-	888		
	2007	878	-	878		
	2008	925	-	925		

Počet pitev na pracovištích soudního lékařství

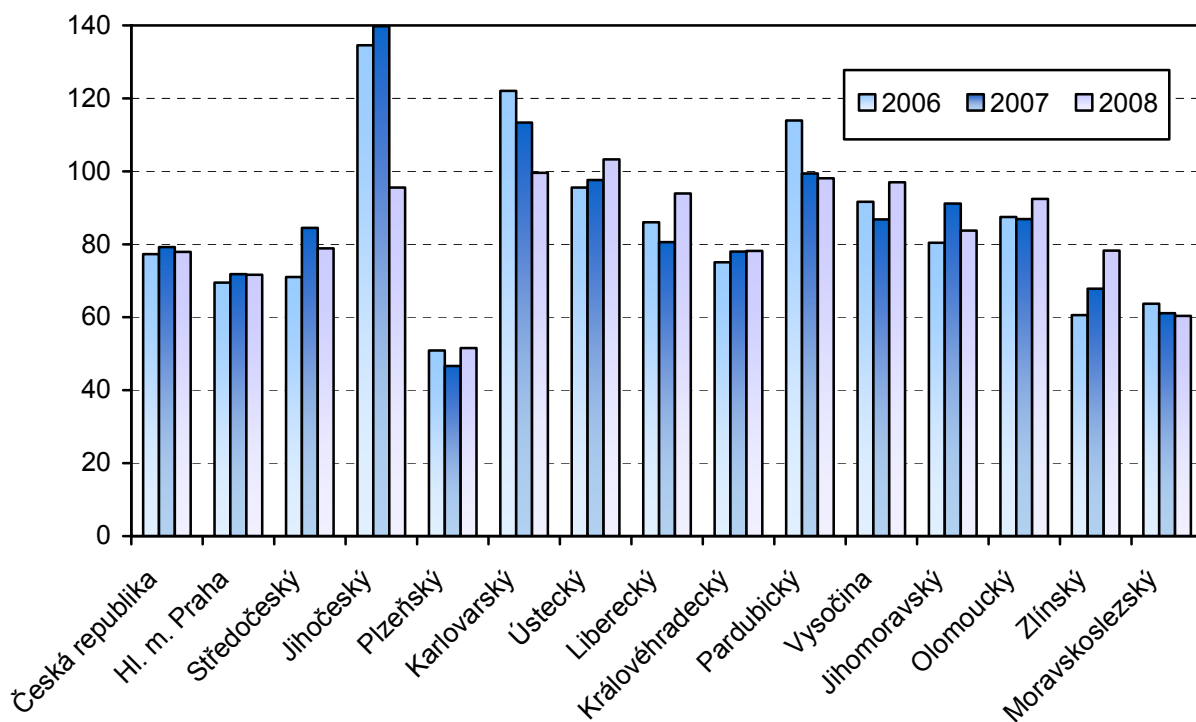
Počet pitev		2006	2007	2008
Celkem		12 790	13 517	13 573
v tom	v oddělení	12 779	13 513	13 572
	v terénu	11	4	1
Pitvy osob zemřelých	náhle	7 895	8 610	8 728
	násilně	4 521	4 704	4 554
	z toho sebevraždou	1 398	1 405	1 395
	následkem chybného léčení	3	6	12
z celkového počtu pitev	na předávkování alkoholem a/nebo OPL ¹⁾	250	236	276
	v souvislosti s požitím alkoholu a/nebo OPL ¹⁾	682	765	765

¹⁾ OPL - omamné a psychotropní látky podle zákona č. 167/98 Sb., v platném znění

Vývoj podílu osob pitvaných na celkovém počtu osob zemřelých podle krajů

Průměrný počet pitev na 1 lékaře soudního lékařství a patologie

Počet osob s pozitivním nálezem při toxikologickém vyšetření na pracovištích soudního lékařství

Cizorodá látka, škodlivina, léčivo	Živé osoby			Mrtvé osoby		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Anorganické jedy	21	17	5	6	4	1
Ethanol	21 600	19 932	20 538	2 445	2 337	2 348
Ostatní organické těkavé látky	1 245	2 041	2 002	672	778	652
Glykoly a jejich deriváty	93	94	100	7	5	4
Karboxyhemoglobin	87	80	80	156	151	152
Jedovaté houby a rostliny	190	155	95	4	2	2
Benzodiazepiny	2 363	2 273	2 032	258	251	248
Barbituráty	130	150	125	28	29	38
Opiáty morfinové řady	832	753	741	56	61	61
Sympatomimetika	1 987	2 367	2 819	98	101	104
Kokain	8	18	25	2	2	0
Kanabinoidy	1 803	2 106	2 190	55	75	81
Jiné OPL ¹⁾	476	609	611	28	53	45
Jiné účinné látky léčiv	2 568	2 509	2 374	705	632	693
Jiné jedy	21	26	23	8	3	4
Kofein a metabolity	725	1 408	1 118	583	1 477	816
Nikotin a metabolity	1 031	1 237	1 196	524	1 126	690

¹⁾ OPL - omamné a psychotropní látky podle zákona č. 167/98 Sb., v platném znění

Živé osoby s pozitivním nálezem při toxikologickém vyšetření podle věkových skupin

